

Hyvä sukuseuralainen.

Olen tutkaillut kaustislaisia sukujuuriani. Isäni on kotoisin Kaustisen Jylhän kylästä. Hänen äitinsä oli omaa sukua Jylhä. Olen saanut käyttööni hänen säilyttämiään suvun kirjeitä ja ne ovat oikea aarreaitta! Mummoni oli kova kirjoittamaan ja kirjeissä oli paljon asiaa. Kirjoitin jutun hänen esivanhemmistaan ja lähetänpä sen Sinullekin.

Leena Lahti o.s. Timonen

Kirkonrakentajia ja verenpysäyttäjiä

Jylhän sukujuuriani Kaustisella

Sukututkimusta tehdessäni huomasin että Pohjanmaalla sukunimet muotoutuivat ensisijaisesti talon nimen mukaan. Suvun nimi jäi toiseksi. Tämä vaikeutti osaltaan työtä. Karjalassa sukunimi säilyi muutoissa.

Isäni Yrjö Timosen kotitalo on Kaustisella Jylhän kylässä. Hänen äitinsä oli Anna-Greetta o.s. Jylhä s. 1863. Seuraan hänen menneisyyttään esipolvien mukaan. Hänen mummonsä isä oli Jaakko Kuorikoski kuulun kirkonrakentajan Matti Kuorikosken poika 13 henkisestä sisarusparvesta.

Matti Kuorikoski vanhempi s.1715 oli itseoppinut rakennusmestari samoin kuin hänen poikansa Matti.

Mummoni isovanhempien isovanhemmat

Matti Kuorikoski nuorempi kirkkoväärti s.1741-1800 Hän rakensi Kaustisen ensimmäisen kirkon piirustustensa mukaan. Monta mutkaa oli matkalla ennen kuin rakentamislupa saatiin, suunnitelma kun ei ollut arkkitehdin käsialaa. Kaustinen oli Kokkolan kappeliseurakuntaa ja pappi katsoi ettei Kaustinen tarvitse omaa kirkkoa. Maaherrakin pani asian lepäämään unohduksiin. Pohjalaisella peräänantamattomuudella runnottiin asiaa eteenpäin. Matti lähetettiin serkkunsa Erkki Ketun kanssa pyytämään lupaa Ruotsi-Suomen kuninkaalta Kustaa kolmannelta v.1776. Tuliaisiksi kuningattarelle Sofia Magdaleenalle vietiin suvun rukkimestareiden tekemä rukki . Nikulan kylässä asui useita suvun tunnettuja rukkimestareita. Lupa saatiin ja kuningas lahjoitti tulevaa kirkkoa varten kaksi koristepeiliä. Oitis alkoi kirkon rakentaminen. Kirkko valmistui v.1777 oli aivan erinäköinen kuin nykyinen kirkko, torniton ristikirkko. Hänen Heikki pojan poika Jaakko ”korjasi” sen 80 vuotta myöhemmin nykyiseen muotoonsa. Korjausrakentamiseen eivät viralliset tahot enää puuttuneet. Matti rakensi vuosi kirkon valmistumisen jälkeen vierelle kellotapulin. Se on edelleen alkuperäisessä muodossaan.

Mummoni isovanhempien vanhemmat

Matin Jaakko poika s.1774 avioitui Jylhän kylään Kaisa Heikintytär Jylhän s.1778 kanssa. Jaakko tuli siis kotivävyksi ja perhe käytti nimeä Jylhä talon nimen mukaan. Perhettä kohtasi uskomaton suru. Perheen kaikki 5 lasta kuolivat kolmen päivän aikana isorokkoon 1803. Lapset olivat syntyneet v.1799-1803. Ajattele, kaikki lapset! Tämän järkyttävän tiedon sain Gustavelundissa

sukukokouksessa . Tämä yli 200 vuotta vanha tragedia koskettaa minua vieläkin syvästi. Perhe sai vielä 3 lasta; Jaakon 1804, Brita Kaisan 1805 ja Margaretan 1809. Näistä nuorin kuoli 5 vuotiaana vielä isorokkoon ja Jaakko 30 vuotiaana. Sitkeä Brita Kaisa jäi eloon ja sai avioiduttuaan 11 lasta. Hän on mummoni mummo.

Eikä perheen vastoinkäymiset päättyneet tähän. Äiti Kaisa kuoli 32 vuotiaana 1810 synnyttyään 8 lasta. Brita Kaisa oli tuolloin 5 vuotias ja nuorin Margareta vasta 3 kk. iässä. Leskeksi jäänyt Jaakko-isä avioitui vuoden kuluttua uudelleen Anna Eerikintytär Paavolan s.1786 kanssa. Tästä aviosta syntyi 2 tyttöä. Maria avioitui Matti Kaustisen kanssa ja sai 5 lasta. Anna meni naimisiin Antti Heikinpoika Jylhä- Kuorikosken s.1810 kanssa. Heidän ainut Juho poikansa avioitui isoisäni isän sisaren kanssa. Perhe käytti nimeä Nygård vaimon talon mukaan, vaikka kirkonkirjoissa he olivat Jylhiä.

Jaakko ja Anna saivat elää suht. pitkän elämän. Vaimo Anna kuoli 62 vuotiaana ja Jaakko vuotta myöhemmin 75 vuotiaana.

Mummoni isovanhemmat

Brita Kaisa avioitui 21 vuotiaana Hans Petter Stenholmin s.1796 kanssa. Perheen sukunimi Jylhä. Jälkipolvista puhuttaessa puhutaan vieläkin petteriläisistä. Petteriläiset ovat kovia syömään, petteriläiset kulkevat mieluusti huonossa säässä, pyryssä ja sateessa. Silloin lähdetään kyläilemään. Brita Kaisa synnytti 11 lasta, joista viimeisen 47 vuotiaana. Laskeskelin että Brita oli elämästään 8 vuotta raskaana!

Mummoni vanhemmat

Esikoinen Jaakko Jylhä s.1827 on mummoni isä. Hän osasi pysäyttää veren ja keitteli rohtoja ja paranteli sairauksia. Verenpysäyttäjinä tunnetaan myös hänen 3 poikaansa, mummoni veljiä. Syntymäkoti mummollani ja monessa polvessa taaksepäin oli ”Nyykoolissa” Jylhän kylässä.

Mummollani Anna Kreetalla oli 8 sisarusta. Hänen isänsä avioitui Maria Jaakontytär Geddala-Safvela- Vinttur s.1830. En ole kuullut puhuttavan mummon äidistä, isän puoleinen suku Jylhä on esillä.

Mummoni perhe

Anna-Kreetta avioitui Matti Nygårdin kanssa. Matti osti talon Timoselta ja nimeksi tuli Timonen. Matti oli ollut tienaamassa rahaa Amerikassa, lienee saanut sieltä pesämunaa talon oston. Hän oli löytänyt matkallaan laivalta kultasormuksen, jossa luki Anna. Siinäpä valmis sormus Annalleen! Nygårdit ovat nyt Uusitaloja (Ilmeisesti ilman suurempia nimenmuutoksia) Mummoni sisarukset syntyivät vuosien 1852- 1872 välillä. Muutamia sisarusten sanontoja muistellaan vielä.

Juho=Jussi asui aivan mummoni talon vieressä. Sukunimenä pidettiin Timonen talon nimen mukaan. Jussin poika Eino kaatui talvisodassa ja lepää Kaustisen sankarihaudassa Eino Timonen nimellä. Sosiaaliturvatunnusten tultua hänen sisaruksiensa sukunimi oli Jylhä.

Perheen nuorimmainen, Sanfred s.1872 oli verenpysäyttäjä ja lääkitsijä kuten veljensäkin. Hän kiittelee vaimoaan Johanna: Meirän Johanna on ku iso fältti (kyntää syvältä ja leviältä) tai niinkö Sinkerin masiina, aina tikkuuksesa. Sanfred tykkäsi lukea Nyyrikki-lehteä. ”Minä saan siitä mitä jotkut luonnossa.” Heidän talonsa sijaitsi tien vieressä, vähän tietä alempana. Ikkunasta voi nähdä

miten Sanfred pelasi joskus pöydän ääressä pasianssia. Jumalatonta menoa, sanoivat uskovaiset. Sanfre vaihtoi sanomalehtensä toiseksi. Veli asiaa ihmettelemään, se tuntui olevan väärän puolueen lehtikin. ”Siinä on paremmat murhat,”perusteli Sanfree valintaansa. Tätini Bertta lähetti äidilleen paketissa jotain tuoksuva heinää. Sitä ihmeteltiin onko se syötävää tai juotavaa vai mitä? Bertta selvittää että se on laventelia liinavaatekaappiin, antaa tuoksua. ”Muistan Sanfree sedän sitä joskus piipussa pössyttäneen”

Mummoni Anna-Kreetta Timonen sai 7 lasta, joista 4 vanhinta meni Amerikkaan ja Suomeen jäi 3 poikaa. Väinö ja Kauno jakoivat talon keskenään ja suku asuu Kaustisella. Isäni Yrjö kulkeutui Karjalan puoleen ja löysi sieltä Helvi vaimonsa. Mummoni luki ja kirjoitti paljon kirjeitä, joista meidän jälkipolvien on syytä olla iloisia, saimme tutustua sen ajan elämään.

Mummo kutsuu innostuneena Yrjön perhettä Kaustiselle häihin 1937:

Teidän perhe on kutsuttu Varilaan häihin. Net alkaa 27.6.1937 sunnuntai aamulla. Net häät on Ruskikankhan Kallen talosa, joka on minun äitini tädin poika (= Brita Kaisan sisaren pojan) Hänen tyttänsä on Alavetelistä . Se on ostanu sen Perävarilan talon ja sen vinkkelitalon. Heillä ei ole lapsia kun tyttö ja poika. Net on nyt sen tytön häät. Sulhanen on Kaustisen Eevertin ja Annan poikia. Se Anna on on meidän kirkonkylän opettajan rouvan sisar, kotosin Oulusta.

Niihin häihin tulee häävieraita etelästä ja pohjosesta. Tänne on tulluki jo Viipurista 2 tyttöä ja poikaa. Net on josaki virasa ja heidän loma-aika loppuu pian häitten jälkeen. Kehuvat että het ovat kauniita valkotukkasia.

Sillä Huukolla on 3 veliä Kurkijoella ja niitä on hajaintunu Viipuriin asti. Täältä Keskipohjanmaalta tulee suomalaisia ja ruotsalaisia. Kyllä siellä tulee komiat häät. Soitetaan viuluilla ja urvuilla, en tiedä tuleeko sinne torvisoitto. Mutta ei ne jaksa kolmia päivää niin täytyy olla toisenlaisia soittimia.

Siellä laitetaan kunniaportti ja istutetaan koivuja lavan ympärille ja muuhallekin. Soitetaan koko ajan marssia kun kutsuvieraat tulee. Ois se Helvinki mukava nähä kaustislaiset häät. Kyllä ne on paljon komiammat kun karjalaiset häät, mitä minä siellä näin. En muista oliko siellä lippuakaan. Täällä liput liehuu tankosa kun vihitään häisä. On puhuttu että tulee 200 kukkaparia. Tulkaa juhannukseksi tänne. Koittakaa nyt hommata. Ei niitä tule täälläkän nuin komeita häitä meidän suvusa. Jos tulette niin tilataan auto täältä nöutamaan häitten aamuna.

No niin, nyt kuulin että sinne häihin tulee 2 torvisoittua. Tietysti meidän kirkonkylän ja ruotsalainen. Salonkyläsä on viuluorkesteri. Niillä on iso paasviulu. Tietty net tulee.

Eivät tulleet Helvi ja Yrjö. Kaustisen kuvateoksessa on kuva Lauri Kaustisen häistä sivulla 105. Vieraita runsaasti toista tuhatta!

Serkkuni tyttärellä oli sitkeästi nenäverenvuotoa v 2007. Nenän suonia poltettiin moneen kertaan terveyskeskuksessa. Hän otti yhteyden verenpysäyttäjään. Vuoto lakkasi.